16 Jaar. No. 148. — 's HERTOGENBOSCH. Donderdag 12 December 1844.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT.
HORATIUS.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad. . f 12.
Franco per post. » 14

(*Verschijnende driemalen in de week*: Dinsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN
15 *cents de regel*
behalve 30 *cents zegel*

Hoe men gelijkheid in Nederland verstaat.

De beraadslagingen over het ontwerp van wet tot verbetering van den akcijns op het geslagt, hebben ons een staaltje geleverd van de soort van vrijheid, welke ons niet slechts de regering, maar vrijzinnige oppositie-mannen als de heeren LUZAC, DE KEMPENAER, VAN GOLTSTEIN en VAN TWIST, zouden willen bezorgen.

Voorgemeld ontwerp van wet, genaamd tot verbetering van den akcijns, had nietsdestemin juister nog moeten bestempeld worden met de benaming: ter invoering van Turkomannische dwingelandij.

De wet is gevallen. Zij moest vallen; maar wij weten niet of het genoegzaam is opgemerkt geworden, dat dezelve slechts bij de meerderheid van eene enkele stem is verworpen.

Het is daarom, dat wij nu nog op die afgestemde wet nêerkomen. De gewigtige traagpunten ter gelegenheid van het adres ontstaan, hadden ons verhinderd daarover te spreken, vóór de openbare beraadslagingen.

Het verworpen geslagts-ontwerp had ten doel, om te verhinderen dat de akcijns niet werd ontdoken. Daartoe stelde men voor, de huizen van Nêerlands inwoners dag en nacht open te stellen voor visitatie van kommiezen- en veldwachters.

Vooreerst moeten wij aanmerken, dat het ministerie niet bij magte was te bewijzen, dat de mindere opbrengst van den geslagtakcijns voortkwam uit ontduiking der belasting. Ontstond zij misschien niet hoofdelijk of grootendeels uit de verminderde welvaart van Nêerlands ingezetenen, tengevolge van kwijnende nijverheid en handel, tengevolge vooral van de overbelastingen en hoogenaamde vrijwillige leeningen?

En moet het niet bewezen zijn op de onfeilbaarste wijze, dat eene wet als die op het geslagt, onvoldoende is, alvorens men het regt heeft om eene dusdanige wet in dezelve uitvoering nog meer drukkender te doen zijn.

De akcijns op het geslagt drukt genoegzaam op den minderen landelijken stand; hij drukt vooral op die klasse van menschen, welke in het zweet huns aanschijns hun dagelijksch karig brood verdienen.

Zij is daarom eene onbillijke wet. Zij treft niet overvloed of weelde, zij drukt, laten wij liever zeggen, zij verdrukt de dagelijksche behoeften van hen die niets te missen hebben. Alvorens de arme dagloonder, de arme werkman, welke met zorgen zijn varken een geheel jaar mest, een stuk van hetzelve zal mogen invoeren, komt eerst de fiscus, van dien schamelen schat der armen een aanzienlijk gedeelte in geld wegnemen, dat dikwerf bij de zulken niet aanwezig is of zijn kan.

Inplaats dat zij dus dat varken, het eenige vleesch dat hun gedurende een heel jaar kan te beurt vallen, gansch zouden mogen behouden, vallen zij in de noodzakelijkheid, om daarvan een niet onaanzienlijk gedeelte te verkoopen, ten einde te voldoen aan de vorderingen van eene nooit bevredigde schatkist.

En het is zulk eene wet, welke de heeren LUZAC en DE KEMPENAER, en VAN GOLTSTEIN en TWIST niet slechts kunnen aannemen, maar welker bepalingen zij goedvinden nog te verergeren. Wij vragen die heeren oppositie-leden der kamer, of zij zóó zouden stemmen, indien het zake was van hunne belangen.

Is het gelijkheid voor de wet, als men van behoevenden afperst wat zij niet kunnen ontberen, en de rijken, de weelde, den overvloed spaart?

Drukkend zijn de lasten van onzen financiëlen toestand. Maar zij zijn ondragelijk, vooral, omdat zij bijna hun alleen treffen, die het minste bezitten.

En de ergste soort van belastingen die den behoeftigen stand grievend pijnigt, en de zuur verdiende penning lastig uit den mond rukt van hen, die er een gansch jaar voor hebben gewerkt, deze wordt goedgekeurd en verdedigd en verergerd door hen, die zich mannen der vrijheid, mannen des volks noemen.

GRIEKENLAND.

De laatste berigten uit Athene houden het volgende in:

Naar men vernoemt, heeft de regering eene Russische nota ontvangen, waarin de hoop dien de zaken tot dusverre alhier nemen, welkomen goedgekeurd wordt. Daarentegen moet de Engelsche gezant vrij onbepaalde volmagt ontvangen hebben, om naar eigen goedvinden en naar gelang der omstandigheden op afbetaling van het Engelsch aandeel, den koning aan te dringen, hetgeen hij echter nog niet gedaan heeft, vermits de Fransche gezant voor het gevaar van moeilijkheden vreest van twee millioen meer betaald te worden. Laatstgenoemde heeft ook aanzienlijke inkoopen van tabak, en nog grootere bestellingen tegen het aanstaande jaar voor zijne regering gedaan. Bovendien heeft, bij de krachtdadige medewerking van Frankrijk toegezegd voor het aanleggen van groote wegen, waarvan men de noodzakelijkheid reeds langen tijd gevoeld heeft, maar waartoe de middelen nog altijd ontbroken hebben.

In de laatste zitting der tweede kamer werd besloten eene kommissie te benoemen, ten einde, wegens de verkiezing van Mavrocordato te Carysto het noodige onderzoek in te stellen. Reeds vroeger werd de keuze van Tinos, waar de heer Vitalis, een zeer geschikt man, maar die een aanhanger van Mavrocordato is, verkozen was, vernietigd en besloten werd hoofdregt een nieuw te zenden, omdat, zoo het heette, zij niet het bij de wet geordend aantal uitmaakten, maar indedaad omdat zij den vertegenwoordiger van het aan Mavrocordato toegedaan blad, de *Minerva*, verkozen hadden. De openbare meening kant tegen beide deze maatregelen van de meerderheid op, en Coletti zelf laat zich in den Grieksche *Moniteur* afkeuren.

De benoeming van den ontslagen Grivas heeft aanleiding gegeven tot tweespalt in het ministerie. Coletti won daardoor niet alleen zijn ontslag met diens gehelen aanhang, maar toonde tevens dat hij voornemens was zijn gezag te handhaven, al moest hij daartoe de hulp der Palikaren inroepen. De tweespalt werd nog vererger, doordien bijna gelijktijdig de Grieksche *Moniteur* zeer hoofs lof sprak van het zeer vriendschappelijk karakter der betrekkingen met den Franschen afgezant, [illegible] ranne, *sur l'amitié* [illegible] *des deux monarques*, waaruit stellig geblijkt wordt dat Rusland de onvriendelijkheden bewerkt heeft; dat de heeren Soutzo, Metaxa, Zographos en Calergis de aanmerking onder de oogen van den Russischen gezant Katakazis gespeeld hebben, dat welnis waar Metaxas en Calergis niet, zooveel hadden willen gaan, maar dan hunne medestanders beter op gezet hadden den koning van den troon te stooten. Metaxas nam de hoffelijke vermelding van dit geschrijf in het ingezonden stad zeer euvel op, en de oppositie maakte gelegenheid gretig te baat, om zich tegen den president minister, van deze tegen zijne nieuwelings den ingebragte beschuldiging als van een middel te bedienen. De *Ami* [illegible] blad der Russische partij toont zich over die aanklagte ten hoogste gebelgd. Een en ander zal den strijd der partijen in de hoofden nog levendiger doen worden.

— De regering heeft een verdrag met Frankrijk gesloten omtrent de matrozen.

DUITSCHLAND.

Te Berlijn heeft den 29 ll. de eerste algemeene vergadering plaats gehad van de maatschappij, welke

zich de verbetering van het lot der arbeidende klasse ten doel stelt. Die vergadering was zeer talrijk. Na zijne inzendige beraadslaging is eene kommissie benoemd, welke met de opstelling van de statuten der maatschappij belast is. Men verwacht veel goeds van die inrigting.

— De aankomst van Aartshertog Albrecht van Oostenrijk tot opperbevelhebber der Oostenrijksche troepen is benoemd.

— Men schrijft uit Stettin in dato 4 dezer: In de rumfabriek en distilleerderij van den koopman Schmidt, in de groote Oderstraat alhier, ontstond gisteren namiddag ten 4 ure, zoo men gelooft ten gevolge van het springen des stoomtoestels, een zware brand. Verscheidene woonhuizen en achtergebouwen, benevens twee zeer groote met graan gevulde pakhuizen werden een prooi der vlammen. Eerst na 10 ure gelukte het aan de vuurbestrijders om de vlam meester te worden. Hoe zijne ramp toegebracht is, heeft niemand bij dit ongeval hebben verloren, maar hebben verschillende ongelukkigen bekomen, waaronder sommige zeer gelukkig. De omvang der schade is nog niet geheel bekend.

— Te S. Zoersen vraagt men, dat ongelukkiglijk drie metselaars, die met het herstellen van muren bezig waren, door dezelven zijn bedolven, doch weder opgegraven zijn geworden; een hunner is reeds dood en de beide anderen zijn derwijze beschadigd, dat men aan hun herstel twijfelt.

ENGELAND

Uit Triest meldt men van den 25sten november:

Volgens de jongste berigten uit Alexandrië schijnen de onderhandelingen over den doorvoer van daar naar Suez, eene gunstige wending te zullen nemen. Mehemed-Ali had aan Engeland, in antwoord, op het door den heer Bourne ingediend ultimatum verklaard, dat hij geene vreemde bemoeijenis met deze zaak zou dulden en zelf voor het vervoer der reizigers en goederen de noodige zorg zou dragen. Van de zijde van Engeland wil men hem het regt daartoe, voor zooveel de koopwaren en brieven betreft, betwisten, en men houdt het hier daarvoor, dat indien de onderkoning in dit voornemen volhardt, de Britsche regering krachtige maatregelen tot bereiking van haar doel zal nemen. De Engelschen beschouwen deze aangelegenheid als van het hoogste belang en aan toegeeflijkheid van hunnen kant valt dus niet te denken.

— Te Amsterdam liep den 6 dezer het gerucht, dat vier der bijkantoren Rotgers en Koup gestolen bankbiljetten à 1,000 gulden hebben en dat een derzelve bij de bank van Engeland was aangeboden geworden. Dit gerucht is van allen grond ontbloot. Tot nog toe is noch nopens het gestolene noch nopens de daders het minste ontdekt.

— Den 12 dezer zou door de repealers van het graafschap Waterford een groot feestmaal aan den heer O'Connell worden aangeboden.

— De hoop van spanning welke in onderscheidene graafschappen onder de werklieden heerscht, verkondigt iedereen dag een meer zorgwekkend voorkomen. Het schijnt dat hunne klagten over het niet-verkrijgen der gewenschte verlichting gegrond zijn.

— Het jongste lot ten voordeele der uitgesloten Polen gegeven, heeft 583 p. s. aan toegangbilletten en 164 p. s. aan vrijwillige bijdragen opgeleverd.

SPANJE.

De kamer der gedeputeerden zet de beraadslagingen over het herzieningsontwerp voort. In hare zitting van den 2 dezer heeft zij met eene aanzienlijke meerderheid den 8e titel van het project aangenomen, zoals die door de regering was voorgesteld, en waarbij, zoals men zich herinneren zal, het regentschap met drie prinsen bloedverwant aan den souverein wordt opgedragen.

— De minister van financien heeft bij het congres zijn wets ontwerp betrekkelijk de dotatie der geestelijkheid ingediend.

— Brieven uit Burgos verzekeren dat de tweede [illegible] van Zurbano [illegible] sekwestrerd geveild [illegible] zullen worden.

— Te Saragossa [illegible] te Arcanate zijn [illegible] talrijke inrichtenisnemingen gedaan.

— De provincie Teruel is in staat van beleg verklaard.

— Een dagblad van Paris verhaalt als gerucht dat Espartero te Barcelona is aangekomen, en dat een volks-opstand hem meester dier plaats heeft gemaakt; niets echter bevestigt nog dit berigt.

PORTUGAL

Mgr. de bisschop van Elvas heeft aan de kamer der pairs een ontwerp van wet aangeboden, strekkende om het onderwijs van onregtzinnige leeringen, en de verspreiding van ongodsdienstige boeken te verbieden. Het onderzoek van dit ontwerp het welk zeer strenge straffen tegen de overtreders eischt, is aan eene uit geestelijken bestaande kommissie opgedragen geworden.

De sermoenen van den Engelschen zendeling Kalley, die onlangs het geheele eiland Madera door zijne schimpredenen tegen het Katholicismus in opschudding heeft gebragt, hebben meer dan waarschijnlijk dit ontwerp aan den ijverigen kerkvoogd ingegeven.

FRANKRIJK

De prinsen en de jonge hertogin van Aumale, die den 4 dezer stellig te Marseille verwacht werden, zijn den dag alvorens aldaar met aangekomen.

De oorzaak daarvan is het slecht weder, hetwelk de stoomschepen *Gomer* en *Labrador* genoodzaakt heeft de reede van Toulon te kiezen.

Den volgenden dag zouden zij regter naar Marseille vertrekken.

— De feesten die op Fontainebleau ter eere der hertogin van Aumale zullen gegeven worden, zullen bijzonder luisterrijk zijn en vier of vijf dagen duren.

— De heer Duvergier is in plaats van den Chartreux d'Est-Ange tot deken van de orde der advokaten benoemd.

— Den 26 november heeft de luitenant-generaal de Lamoricière, die gedurende de afwezigheid van den heer Bugeaud het opperbevel in Algerië voert, Algiers verlaten en zich naar de provincie Oran begeven.

— Het vertrek van den generaal Lamoricière naar Oran is niet, volgens het dagblad de *Semaphore*, worden toegeschreven aan het te Algiers ontvangen stellig berigt, dat Abd-el-Kader zich in het binnenste van het Marokkaansch rijk bevindt, op 25 mijlen afstand van de grenzen van Oran.

— De nieuwe leening van twee honderd millioen, zal de som der leeningen door Frankrijk sedert den val van het keizerrijk gedaan, tot 2,156,623,939 fr. brengen.

NEDERLAND

S'BOSCH, 11 dec. Op de hofstede Groenendaal, nabij 's Hage, houden zich nog twee ooijevaars op, hetwelk in dit winter-jaargetijde een zeer ongewoon verschijnsel is.

— Te Tilburg is den 8 dezer in de hofstede behoorende aan F. Teurlings brand ontstaan, welke zich zoo snel verspreidde dat, ondanks de ijverigste pogingen tot blusching, het geheele huis, bestaande uit drie woningen, is in de asch gelegd. Van de meubels is niets dan eene enkele kas gered. De oorzaak van den brand is onbekend.

ROTTERDAM 9 dec. De vorst, die sedert den Laatsten der vorige maand is ingevallen, en dagelijks in gestrengheid toeneemt, zoodat de thermometer van Fahrenheit heden morgen ten 8 ure tusschen 14 en 15 gr. teekende, heeft ook hier de binnenvaart geheel gestremd. De [illegible] de stad is vol ijs, maar, schoon zij zich tusschenbeide reeds voor korten tijd gesteld heeft, nog [illegible] Uit [illegible] getuigen dat het [illegible] daar de winter streng heerscht. Te Tilburg was den 4 dezer de scheepvaart geheel gestremd, en had de Boven-Elbe zich gezet.

ARNHEM, 7 dec. Tot nadere bevestiging van hetgeen wij op dezer dezelfden, omtrent het aanbieden van een ontwerp van wet tot herziening der grondwet, kan strekken, dat hetzelve door de heeren Luzac en Thorbecke oorspronkelijk opgemaakt, later tusschen de voorstellers is overwogen en in enkele punten gewijzigd. De voorstellers zijn de Heeren Thorbecke, Luzac, van Rechteren, de Kempenaer, van Dam van Isselt, Storm, van Heemstra, Wichers en Amshaer.

TWEEDE KAMER DER STATEN GENERAAL.

Zitting van 7 december.

Aan de orde zijn de beraadslagingen over de ontwerpen van wet, het eerste, wegens de afschrijving van kapitalen op het grootboek der zoo aangenoemde opgeheven fonds'n, wordt, zonder eenige beraadslaging, met algemeene stemmen aangenomen.

Daarna wordt beraadslaagd over de voordragt van wet tot verlenging der bepalingen nopens den doorvoer.

De heer van Golstein meent dat, bij de behandeling van dit ontwerp de gewigtigste punten in aanmerking komen, en wel onderanderen of aan de regering het regt kan worden gelaten, om zelve de belastingen te regelen, en welke kracht er aan het Maintzer traktaat moet worden gegeven. Hij geeft gaarne toe, dat het een regt der kroon is, om verdragen te mogen sluiten, doch gelooft dat, wanneer strijdig met de wetgeving zoude worden gerecht, die bepaling eerst werken kan, wanneer daartoe eene wet wordt vastgesteld, of de desbetreffende bestaande wet overwogen of herzien. Hij meent al verder, dat de bepalingen, waarvan hier sprake is, niet met de voorschriften der grondwet overeenkomen, welke vaststellen, dat er geen privilegie in het stuk der belastingen zal worden verleend. Hij vraagt, of het geen verrast is, dat de vastgestelde drukkende formaliteiten, die voor den ceu verbindend zijn, voor anderen worden afgeschaft? Hij kan zich niet vereenigen met een voorstel, dat niet overeenkomt met de grondwet, en waarbij met van andere beginselen had behooren uit te gaan.

De heer van Rosenthal verklaart alsnog voornamelijk ten gevolge van bezwaren van grondwettigen aard, tegen het voorstel te zullen stemmen.

De heeren den Tex en van Rechteren zien in dit voorstel geen grondwettig bezwaar. Zij zijn van de doeltreffendheid der voordragt overtuigd en in allen gevalle is de stelplaats van tijdelijken aard.

De heer de Kempenaer meent, dat de grondslagen van dit ontwerp niet grondwettig zijn.

De minister van financien verdedigt het ontwerp. Het strekt alleen daartoe om, zoolang de overwegingen over het nieuw tarief voortduren de bestaande wetsbepalingen te bestendigen. Wat het grondwettig bezwaar betreft, doet zijne exc. opmerken dat het hoogste regterlijk college, op grond van de Maintzer overeenkomst, arresten heeft uitgesproken, en herinnert de diskussiën in het begin van het vorig jaar gevoerd over de vraag, of het geheele met België gesloten traktaat al dan niet aan de goedkeuring der kamers moest onderworpen worden.

Ter stemming overgegaan zijnde, is het ontwerp met eene meerderheid van 55 tegen 5 stemmen aangenomen.

Ten derde zijn de beraadslagingen gehouden over

het ontwerp van wet tot verbetering van den ak-
ajns op de gulp, enz.

De heeren van Panhuijs, van Rechteren, van Reloma [illegible] en Wendelbey dat voorstel bestreden. Zij houden het er voor, dat deze voordragt een tak van nijverheid op nieuw aan belemmerende bepalingen zal onderwerpen en die tak daardoor met geheele vernietiging bedreigd wordt. Al die formaliteiten en belemmeringen zullen geschieden om een gering voordeel, welligt slechts van ƒ 40,000 te verkrijgen. Zij gelooven dat de belangen der schatkist door dit ontwerp niet bevorderd, want door het opheffen van slechts een fabrijk zou de schatkist meer nadeel lijden dan de meerdere opbrengst van ƒ 20,000 welke men als het gevolg van de aanneming van het thans aanhangig voorstel meent te kunnen verwachten. Zij vreezen, dat veelvuldige formaliteiten juist tot ontduiking der wet en tot sluikerij aanleiding zullen geven.

De heer van Rechteren oordeelt, dat men de verbetering van 's lands finantiën niet zoeken moet in eene verhooging van belastingen, maar in inkrimping der uitgaven en vereenvoudiging van het staatsbestuur.

De heer de Man zegt dat, hoe genegen hij ook anders is om der regering kloekmoedig de hand te leenen, telken male als het zake is om door wettige middelen de schandelijke ontduiking van 's lands regten te beteugelen, hij haar echter bij deze voordragt niet zal kunnen ondersteunen en de voordragt moeten afkeuren.

Gewis, aldus vervolgt de redenaar, heeft de staat geld noodig tot bestrijding zijner uitgaven; doch het regt, aan den fabriekant voor te schrijven hoe hij werken moet, welke uitkomsten hij moet verkrijgen, voor alle mogelijke gevallen, dit is overdreven. Iedere voorzorg aan den wetgever ten deze is niet ongeoorloofd; maar zij moet niet te ver gaan, om de nijverheid in hare vrije beweging te verlammen en haar afhankelijk te stellen van de begrippen eener onkundigen ambtenaars.

De heeren Schoonevelt en de Keppenaer verklaren zich voor het ontwerp.

De minister van finantiën heeft de voordragt in eene uitgebreide rede verdedigd.

De beraadslagingen gesloten verklaard zijnde, gaat men ter stemming over, waarvan de uitslag is, dat het ontwerp wordt aangenomen met eene meerderheid van 20 tegen 25 stemmen.

De vergadering wordt gescheiden.

Ingezonden Stukken.

Aan edelmogenden heeren leden van de tweede kamer der staten-generaal.

EDELMOGENDE HEEREN!

De ondergeteekenden allen fabriekanten gevestigd in Noord-Braband, hebben meest allen reeds vroeger bij verschillende adressen, de vrijheid genomen u edelmogenden hun oordeel te doen toekomen, over het aan u edelmogenden ter beoordeeling voorgesteld nieuw tarief van regten op den in- uit- en doorvoer, in zoo verre hun fabriekmatige arbeid, of de daartoe benodigde grondstoffen daarbij betrokken zijn; zij hebben daarin dargelijke wezen dat voor hen zonder bescherming, geen bestaan mogelijk is, waar dat hoe matig die bescherming door een inkomend regt op dusdanige als door hen vervaardigd, van buiten ingevoerd wordende artikelen ook gesteld worde, zij het aan u edelmogenden zelven ter beoordeeling gaven, dat in het belang der schatkist en in het belang van hunne nijverheid en ter weering des onzedelijken smokkelhandels, dit verre weg de voorkeur verdient, die regten van het gewigt in plaats van de waarde te heffen.

Zij zouden nu zeker hierbij gerust hebben, ware het niet, dat zij zich gedrongen gevoelden, om zich nogmaals tot u edelmogenden te wenden, door de van tijd tot tijd bij u edelmogenden inkomende adressen uit steden des rijks, die wel is waar bekend zijn door derzelver handelsoperatiën, doch veelal door dat zij zich bijna uitsluitend alleen daaraan toe willen, zich niet minachting over de inlandsche nijverheid uitlaten; eene minachting die althans bij zeer velen van u edelmogenden, een diep medelijden moet opwekken; het is dan ook volgens die adressen, alleen aan de zoo spaarzame, zoo geringe bescherming die wij fabriekanten genieten, dat het verval des handels geweten moet worden.

De adressanten wagen het u edelmogenden te verklaren, dat het niet de geringe bescherming welke de inlandsche nijverheid geniet, kan zijn, die den minderen bloei des handels veroorzaakt, hoe toch zoo anders, tijdens de vereeniging met België, Antwerpen die handelsgrootheid hebben kunnen bereiken? een voorspoed waarin noch Amsterdam, noch Rotterdam deelden, ofschoon de toen bestaande beschermende regten zeker niet minder waren dan thans. Aan veranderde tijdsomstandigheden, aan de als uit den slaap ontwaakte naburige volken, die tot op dezelfde hoogte als thans geklommen zijn, waarop wij vroeger alleen stonden, en die door hun rusteloos voortstreven, thans onze konkurrenten in het gebied des handels geworden, of wel ten opzigte van hunne verbeterde en versnelde kommunikatiën ons vooruitstrevende zijn; aan staatkundige gebeurtenissen; aan mindere ondernemingsgeest; aan gehechtheid aan verouderde, bij den vreemdeling gehate gewoontens; daaraan wagen de handelaars dier steden niet, het verval des handels toe te schrijven, en evenwel edelmogende heeren! al deze omstandigheden zijn zoovele oorzaken, die den handel op deszelfs tegenwoordig standpunt gebragt hebben; er mogen je enige uitzonderingen zijn op te noemen, of lastige formaliteiten, hooge plaatselijke lasten en binnenlandsch kostbare waterwegen, ook het hunne veel daartoe bijgedragen hebben, maar gewis in geenen deele de weinige bescherming die de inlandsche nijverheid hier te lande geniet.

Het kan dan ook niet anders dan een diep leedgevoel bij de adressanten te weeg brengen, wanneer zij telkens door de organen des handels de inlandsche nijverheid met verachting zien bejegenen, en het is dan ook dien ten gevolge, dat zij zich door dit adres tot u edelmogenden wenden, daar die organen zich zelfs niet ontzien, de inlandsche nijverheid eene hersenschim te noemen, en met deze magtspreuk gewapend, zich beroepende op de offers door den handelstand op het altaar des vaderlands gebragt, als het ware van u edelmogenden eischen, om slechts alleen voor hunne belangen te waken en die van de fabriekmatige nijverheid geheel uit het oog te verliezen, en evenwel edelmogende heeren! wij bemoeijen ons op u en op alle met de statistiek des lands bekende mannen, of men het een en ander niet kan, de zoo talrijke, van vroeger eeuwen reeds bestaande, allerwege door 's lands verspreide, maar in Noord-Braband bijna in elke gemeente gevonden wordende fabrieken, die met den tijd vooruitgegaan, hunne fabrikaten gewis op den toets met die van elke vreemde durven stellen; of men honderde soliede, meestal niet onbemiddelde fabriekanten, die om zich heen aan duizenden werk en brood verschaffen, die zeer zeker anders hun heil in de bosschen van Noord-Amerika zouden moeten zoeken; of men fabriekanten, die veelal nog daarenboven met den weldadig werkenden geest bezield zijn, om woeste gronden tot kultuur te doen brengen, als zooveel middelen meer die tot het tegenwoordig worden, om allerwege om zich heen welvaart te verspreiden, daarbij geene geldelijke opofferingen berekenende en offerende, die eerst na verloop van jaren, door de twijfelachtige opbrengst van den grond misschien eenigszins zullen vergoed worden; fabriekanten, die gewis ook niet achter gebleven zijn, met hunne offers op het altaar des vaderlands doch die zich hieraan niet trotschelijk verheffen te beroepen, maar die als de pligt van elken staatsburger willen beschouwd hebben, of men zoodanige hier te lande bestaande van oudsher gevestigde nijverheid, eene hersenschim kan en mag noemen, die de zorg van u edelmog. of eene bescherming niet waardig zou zijn?

De adressanten erkennen gaarne, dat de handel eene levensader voor den staat is, en wenschen dan ook vurig dat dezelve door verbeterde instellingen en naar den geest des tijds gewijzigde liberale wetten, tot verhoogden bloei moge opklimmen; maar nimmer koestere de handelstand de gedachte, dat door aan Engeland, België of Pruissen de grenzen onbeperkt open te stellen, den handel eenig voordeel zal aangebragt worden; wat toch aan Engeland, al zouden wij ook alle deszelfs fabrikaten zonder inkomende regten ontvangen willen en kunnen, het land tot vergoeding kunnen en willen aanbieden, voor de daardoor vernietigde inlandsche nijverheid en voor de daardoor gelastte tot een Siberie herschapen landprovinciën; en is dit anders met het ons zoo vijandig afsluitende Pruissen of België gesteld? neen, door aan de staten van Europa, onze havens of landgrenzen, vrijelijk voor fabriekmatige nijverheid open te stellen, kan alleen hun bloei gebaren, maar onzen ondergang berokkend worden.

De adressanten vertrouwen op u edelmogende billijke regtvaardigheid, en op de overtuiging die bij u edelmogenden moet bestaan, dat alle standen noodig zijn, tot instandhouding van den maatschappelijken staat, dat geen schakel daaruit gebroken of gemist kan worden, zonder het bestaan van het geheel in de waagschaal te stellen, dat dus allen de hooge belangstelling van u edelmogenden zullen opwekken en zij zich dus ook niet te vergeefs, noch door dit, noch door hunne vroegere adressen tot u edelmogenden zullen gewend hebben.

Hetwelk doende

Edelmogende heeren!

onderdanige dienaren,

J. C. KIERSCH, fabriek. te Aarle Rixtel.

Fabriekanten van katoenen, (8 fabriekant. wollen en halfkatoen en, wollen en 12 fabriekant. Gewer enkel wollen manufak. Eindhoven tur Asten

den 2 december 1844.

Merkwerk.

AAN

DE COLUMBIA-RIVIER.

Het is algemeen bekend dat de voornaamste handel in pelterijen, in Amerika gedreven wordt in die gewesten zonder grenspalen, die dikwerfs geheel onbekend, altijd nieuw en eene volslagene wildernis zijn, te midden van gevaren van allerlei aard en van de meest buitengewone avonturen.

In den loop van eene onderzoekings-reis door den heer Ross Cox en andere Engelsche reizigers ondernomen, aan welken eenige oorspronkelijke bewoners des lands tot gidsen strekten, had de heer Ross Cox het ongeluk, na zijn middagmaal op eenigen afstand van zijne reisgenooten in slaap te vallen. De kleine karavane vervolgde zijnen marsch, zonder zijne afwezigheid te vermoeden. Toen de heer Cox ontwaakte, was de dag reeds ver gevorderd. Dit geschiedde op den 17 augustus, in de nabijheid van de Columbia, eene groote rivier in de Vereenigde Staten gelegen.

Wij zullen nu den heer Cox zelven laten spreken, door uit het werk, dat hij over

zijne reis uitgegeven heeft, de volgende fragmenten, die tot dit lotgeval betrekking hebben, te ontleenen:

„Doch ik ontwaakte (het was ontstreeks vijf ure des avonds,) was alles in diepe rust en de stilte des grafs omringde mijn. Mijn geest werd eerst stond door een treurig voorgevoel overvallen.

„Ik spoedde mij met haastige schreden naar de plaats waar wij des middags gegeten hadden: die plek was geheel verlaten..... Ik liep naar de plaats waar wij onze paarden ontstoken: er was niemand. Ook zag maar alle kanten: geen spoor van eenig mensch of paard vertoonde zich in de vallei aan mijne blikken. Ik riep in alle rigtingen en uit al mijne krachten..... Te vergeefs: geen antwoord!

„Ik kon mij alstoen de afgrijselijke waarheid niet meer verhelen: ik was alleen in die onmetelijke en gansch onbewoonde landstreken, te weet ongewapend en van alles beroofd.

„Er bleef mij slechts een redmiddel over: namelijk van den weg te ontdekken dien de karavane genomen kon hebben. Bij het oplettend beschouwen van den grond vond ik het indruksel van de hoeven der paarden, ik volgde dezelve gedurende eenigen tijd. Doch aan een' keten van kleine roodachtige bergen komende, op welke de paardenhoef zich niet indrukken kon, vond ik mij beroofd van mijnen eenigen gids. Ik beklom toen den hoogsten dier bergen, van waar men in de verte zien kon: doch ik zag geen der mijnen, zelfs niet het geringste kennerk van woningen van menschen..... De nacht naderde meer en meer en met denzelven de zware dauw van dit gevaarlijk klimaat. Mijne kleeding bestond enkel uit een hemd van gingham, een wijde pantalon van nankin en een paar oude mocassins van dunne huiden. Uithoofde van de ondragelijke hitte van den dag, had ik mijn' jas uitgetrokken en op een lastdier dien leggen om denzelven eerst bij de koelte van den avond weder aan te trekken; mijn geweer had ik insgelijks aan een der manschappen het gevolg ter hand gesteld; ik was zelfs zonder hoed, want, in den angstigen toestand van mijnen geest, bij mijn ontwaken, had ik hem vergeten, en nu was ik er reeds te verre van verwijderd, om naar mijne noodlottige slaapplaats terug te keeren. Niet verre van mij een uitgestrekt, digt met gras en struiken bedekt veld ontwaard hebbende, begaf ik mij daarheen; en eene hoeveelheid gras uit den grond rukkende, vervaardigde ik mij daar mede een bed en een soort van dekking, ik vleide mij neder, beval mij Gode aan en sliep weldra in.

„Gedurende den nacht vervulden onrustige droomen van hechte en gemakkelijke woningen, van zachte veeren bedden, van vischrijke rivieren, van peeren met buur en bijenkorven en van vele dingen meer, onophoudelijk mijne verwarde verbeelding.

„Den volgenden dag, den 18, begaf ik mij bij het opgaan der zon, tot op mijn gebeente door de gure nachtlucht doorvroren, en van koude trillende, op nieuw op weg in de richting van 't oosten, paralel met den bergketen, dien ik reeds gesproken heb. In den loop van den dag ontdekte ik verscheidene kleine vischplantsen, bezaaid met wild gevogelte. De algemeene aanblik van het land was vlak, de grond ligt en steenachtig, overdekt met hooge en scherpe planten. Een groot aantal dier planten, door de Indianen, op de jagt van den rheebok, afgebrand. Die puntige halmen drongen door mijne mocassins, welke reeds in eenen zeer slechten staat waren, heen en wonden mijne voeten; ik leed verschrikkelijk. Ik meende nu van koers te moeten veranderen en wendde mijne schreden noordwaarts. Des avonds ontwaarde ik op eene afstreeks een vierde uurs afstands twee mannen te paard, in de oostelijke rigting, welke ik sedert eenige weinige uren verlaten had, galopperende. Aan hunne kleeding herkende ik hen voor twee mijnen volkshoofden..... Verzonken in ongetwijfeld de hen overvalde mijne gedachten in doeming! Zinneloos van angst en hoop tevens, klauterde ik aanstonds een' heuvel en riep hen met eene stem, die de lucht omtrent mij schel en doordringend maakte. Maar zij galloppeerden steeds voort, toen trok ik alle mijne kleeding uit, wond die op eene stok, hetzelve mijn hoofd als een dreigend voorteken, mijne teleurgestelde broeders smeekende met krankzinnig en wanhopig hun geroep..... De beide ruiters verwijderden zich steeds verder!..... Ik keerde na, de rivier en de bergen, struiken, scherpe planten en puntige grasbalmen, over de alles vloog ik met de gezwindheid en vlugheid eener wilde geit, die door den jager vervolgd wordt. Verloren moeite! Op eene plaats aankomende die mijn' weg scheen te moeten bekorten, zag ik mij op de wreedste wijze te leur gesteld: het pad hetwelk ik meende gezien te hebben, bestond niet; ..... een moeras maakte mij het verdrag verder onmogelijk. De beide ruiters verdwenen uit mijn gezigt! ..... Het was bijna nacht geworden, sedert den middag van den vorigen dag had ik niets gegeten, het vele loopen van dien dag had mijne mocassins geheel en al buiten dienst gesteld: mijne voeten waren overal gewond en bebloed..... Nu het volstagen nacht geworden was, moest ik er aan denken om mij een nachtleger te bereiden..... Ik kon mij ook dituaal een bed gelijkvormig aan dat van gisteren avond, verschaffen. Daar mijne krachtsinspanning tot het uitrukken van gras, de gewrichtsverbinding mijner vingers sterk beschadigd had, zag ik mij na eenigen tijd van het gebruik mijner beide handen beroofd.

(*Eenvolg hiernaa.*)

Advertentien

* Heden overleed alhier na een langzaam verval van krachten, in den gezegenden ouderdom van bijna 80 jaren, de zeer Eerwaardige Heer *JOHANNES VAN DER VOORT* R. C. Priester en sedert 50 jaren Pastoor dezer gemeente, na tijdig te zijn voorzien geweest van de H. H. Sacramenten onzer Moeder de Heilige Kerk.

Namens de Familie, de Exec. Test.

A. VERHAGEN.

St. Michiels Gestel den 6 December 1844.

* Op den 7 dezer, des avonds ten half acht ure, believde het den Almagtige tot zich te roepen, mijne dierbare echtgenote *JOHANNA MARIA VAN BAEL*, in den jeugdigen ouderdom van 23 jaren, 8 maanden en 21 dagen, na een zacht en geduldig lijden van 14 maanden, en mij nalatende een bemind *Zoontje* van 19 maanden. — De H. H. Sacramenten der stervenden mogt zij tijdig ontvangen, en door deze genademiddelen onzer Moeder de H. Kerk versterkt, waren de zieke uren dezer deugdzame vrouw godsvrucht en hare laatste woorden, *Jesus, Maria, Joseph.*

Baarle-Nassau, 8 *December* 1844.

F. K. B. DE PAEUW,
Koetsschoolhouder.

Kenige Kennisgeving.

* Op den 17 December 1844, des voormiddags ten 11 ure, zal te *Oirschot*, in de *Zwaan*, voor 6 of 3 jaren, ingaande 1 Mei 1845, of vroeger, met verhuizing van den Huurder, publiek worden verhuurd: Eene ruime *HUIZINGE*, staande op het Marktveld aldaar, geschikt voor alle bedrijf, vooral tot een Winkelhuis. — Inlichting te bekomen bij den eigenaar en bewoner

A. MEKES.

* **Te Huur**

OP CONVENABLE VOORWAARDEN

voor een, niet te talrijk Huisgezin, om primo *Mei* 1845 te aanvaarden:

DE NETTE WEL INGERIGTE WONING,

genaamd **Nederhuizinge**,

staande in de Gemeente *Oijen*, op de Kasteelsche Plaats, met VISSCHERIJ in de Grachten, mitsgaders BOOMGAARD en TUIN, waarin vele soorten van fijne VRUCHTBOOMEN.

Adres aan den Rentmeester der Heerlijkheid *Oijen*, de Heer *S. P. BIJVOET* te *Berchem*, Brieven franco.

* Op *Dingsdag* den 17 *December* 1844, des namiddags om drie ure, zullen huise en huisberge van *A. C. KUSTERS*, te *'s Bosch*, op het Orteneinde nabij het Plein, verkocht worden:

70 à 80.000 ponden

BEST UITERWAARDS HOOI.

PAASDAG LICHTMIS 1845.

* De Boekhandelaar *J. R. VAN ROSSUM* te *Utrecht*, heeft uitgegeven en alom verkrijgbaar gesteld:

VOLKS-ALMANAK

voor

ROOMSCH-KATHOLIJKEN,

voor

1845.

(VIJFTIENDE JAAR.)

In een net bandje met fraaijen omslag en versierd met een gesteendrukt plaatje.

PRIJS 35 CENTEN.

HOOFDZAKELIJKE INHOUD:

Kalender, jaartellingen en feestdagen. — Naamlijst der Boog-Eerw. en Hoogw. Heeren Kerkvoogden van Nederland, — Tarief van het zegel. — Zamenspraak van den Volks-Almanak. — Het heilige Offer in de Katakomben. — De H. Bonifacius Apostel der Duitschers. — Het huisje in het Bosch. — Vraak en eedpleegdigheid. — Bij het doodsbed mijner echtgenoot. — Ave Maria. — Maria Stuart — Het Relikwie-kistje. — Standbeeld van keizer Frederik III. — Iets over Katharina I. — Onder Gods leiding. — Hildegardis Vrouwenlof te Maintz. — Onverwachte aanbieding. — Lotgevallen van een' hond. — De strandvaartdeling. — Het lagchen in den dood. — Huiselijke wet van Elzeon. — Zonderlinge brieven. — Anekdoten. — Allerlei. — Spreuken en Gezegden, enz.

Bovengemelde Volks-Almanak voor R. K. is algemeen verzonden, en te bekomen:

Te Utrecht bij den Uitgever *J. R. van Rossum*, alsmede bij *Danning*, *van Meurs*, *Ramondt*, *van Dijk* en *van den Heuvel*.

's Bosch bij *D. A. A. de Rooij*, welke zich tevens met de verzending aan de Boekhandelaren voor geheel *Noord Braband* heeft belast.

Amsterdam, bij *van Spanje*, *Langenhuyzen*, *Gerling*, *de Haas*, *Lenfring*, *Rühen* en *Zwaers*.

Arnhem, *Wolters*, *Bornmn*, *Jacobs* en *Meijers*; Assen, *Spanjaard*, Alkmaar, *Hoogeveen*, *Cuyter* en *Beek*, Alphen, aan de Rijn, *Verhoeven*, *Vermeulen*, *Daems*, *Meijer*; Culemborg, *van Abeelen*; Delft, *van Dijk*; Deventer, *Robijn*, *Hörstink*, *Koëstal*; Dordrecht, *Sommer*; Doesburgh, *Schaafsma*; Dordrecht, *Schiffels*; Franeker, *Fauwen*; Gorinchem, *Stokhuyzen*; Groningen, *Mensink*; Gouda, *van Goor*; 's Gravenhage, *Langenhuyzen*, *ten Hagen*, *de Groot*, Harderwijk, *Sloddoot*; Haarlem, *Associe*; Heerenveen, *Hessel*; Hoorn, *van Exter*; Kampen, *van Hulst*; Leeuwarden, *Hoepermans*; Leiden, *van Leeuwen*, *Thijssens*, *Langevelt*; Leeuwarden, *Braband*; Middelburg, *van Benthem en Hellema*; Monnikendam, *de Raer*; Naarden, *Postkantoor*; Nijmegen, *van Heek*; Pesth, *Postkantoor*; Rotterdam, *van Baalen*, *Bolan*, *Braam*, *Mulder*; Ruurlo, *Schade*; Tiel, *Hermeskerken*; Wijk, *Stramrood*; Zwolle, *Waanders*; Zutphen, *Mollink*; Zierikzee, *van Setten*.

POSTWAGEN-DIENST

TUSSCHEN

'S HERTOGENBOSCH, HEUSDEN EN GORINCHEM.

Gedurende den tijd van het bedotten worden van 's Hertogenbosch des namiddags te drie ure laatbodede, hier te arriveren bij het vertrek van de wagens naar Heusden.

verrokt bij aankomst der wagens van Heusden naar 's Hertogenbosch.

De Directeur,

's Bosch, bij *P. SCHUURMANS*, aan de Vrijthof.

Heusden, bij *M. HERMOKEN*.

Gorinchem, bij *KAN OSSEWIJK*.

De Ontvanger,

H. HEUVEL.

Ter drukkerij van de wed. van [illegible]